Xutbeya Kurdî (Kürtçe Hutbe)

Li Gorî Rûhê Demê Hereket Kirin û Xizmet Kirin

اِذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۝ فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ

``Herin cem Fîrewn. Lewra ew ji hedê xwe derketiye. Bi gotinên şîrîn û nerm bi wî re biaxivin. Dibe ku ew were ser hişê xwe, an jî bitirse.`` (Tâhâ, 20/43-44)

Birayên min ên mûmin ên hêja!

Mijara hutbeya me ya îro "Li Gorî Rûhê Demê Xizmet Kirin" e.

Di vê dinyayê de ku em tê de dijîn, şert û mercên civakî, siyasî û aborî guherîne. Çand, felsefe û têgihiştin jî guherîne. Ji ber vê yekê, ji bo ku mirov Allah (C.C.) nas bikin, divê rê û rêbazên ku em dişopînin jî li gorî şert û mercên vê demê bin.

Bi vê gotinê: **"Şûrê maddî êdî di nav qalikê xwe de ye. Mirovên medenî bi îqnakirinê tên qenaetkirin, ne bi zorê."** Tê destnîşankirin ku di xizmetên dînî de diyalog, îqnakirin û axaftina bi delîlan esas in.

Dema ku em dibêjin **"medenî"**, mebesta me ew mirov in ku bi aqil û hikmetê hereket dikin. Ji bo îqnakirina van mirovan, divê em delîlan bi kar bînin, bi hikmet hereket bikin û bi awayekî zelal biaxivin.

Dema ku şûrê maddî êdî di nav qalikê xwe de ye, ji bo ku astengiyên di navbera dilên mirovan û Allah de bên rakirin, ev tişt gelekî girîng in:

Em xwe bi prensîbên wek elmasê yên Qur'anê û Sunnet-i Sahiha ve bigirin. Em nirxên însanî derxin pêş. Em bi dil û can girêdayî rêya xwe, rêbazên xwe û pergala baweriya xwe bin. Em ji diyalogê re vekirî bin. Ji bo aştiya dinyayê gav bavêjin. Em rêzê li her kesî, li gorî cih û rewşa wî, bigirin.

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ

"Di dîn de zor û mecbûrî tune ye. Rêya rast ji rêya şaş êdî eşkere bûye." (Beqere, 2/256)

Wekî ku di vê ayetê de tê gotin, Qur'anê bingeha dîn li ser aqil û îqnakirinê daniye.

Li gorî Qur'an û Sunnetê, divê em bi hal û hereketên xwe teblîxê bikin, ji yên din re bibin nimûne, pêşî bi xwe bijîn û paşê jî bi azm û îradeyê bixebitin ku yên din jî bijîn.

Sê dijminên me yên herî mezin ev in: **Cehalet, feqîrî û îftîraq (dubendî). Em ê li dijî van bi ilmê, bi gelek xebitîn û dewlemendbûnê, her wiha bi îttîfaq û yekîtiyê têbikoşin.**

Ji ber ku di nav van hemû pirsgirêkan de ya herî mezin cehalet e, divê em bi perwerdehiyê li dijî cehaletê têbikoşin.

Di vê serdema me de, dinya ewqas biçûk bûye ku mirov dikare bibêje êdî bûye gundek. Di vê demê de perwerdehî yek ji herî girîngtirîn rêyan e ku em bi hemû mirovên medenî re diyalogê bikin.

Her wiha, perwerdehî berî her tiştî xizmeteke însanî ye. Lewra însan ji bo ku bi ilm û duayê bigihîje kemalê, hatiye şandin ser rûyê erdê.

Em bawer dikin ku eger em ji her cure zor û zordariyê û radîkalîzmê dûr bimînin, bi perwerdehî, diyalog û hezkirinê dikarin pirsgirêkên kevnar ên ku mirov wan bêçareser dibîne jî çareser bikin.

Dema ku em li rewşa niha ya dinyayê dinêrin, em bi zelalî dibînin ku divê em li ku derê bisekinin û çawa helwestekê bigirin.

Îro eger Selçûqî jî hebûna, Osmanî jî hebûna, Uqbe Îbnê Nafî jî hebûya, Tariq Îbnê Ziyad jî hebûya, diviyabû wan jî bi heman vî awayî hereket bikirana…

Birayên min ên mûmin ên hêja!

Helwesta me li hemberî tevger û hereketên dijminane gelekî girîng e. Lewra her hereket û reftarên ku mûminek li hemberî bûyeran û mirovan nîşan dide, rasterast bi Îslamê ve tê girêdan. Ji ber vê yekê, divê mûmin tu carî ji edeb, nezaket û paqijiya exlaqî dernekeve.

Dema ku em li jiyana Resûlê Xwedê (sallallahu aleyhi ve sellem) dinêrin, em dibînin ku wî li hemberî Ebû Cehil jî helwesta xwe neguherandiye.

Ji ber vê yekê, eger em ji ber tiştekî hêrs bûbin, divê dema ku em hêrs û xezeba xwe derdixin holê jî, bi uslûbekî Îslamî biaxivin û hereket bikin.

Qur'ana Kerîm di hin ayetan de uslûbekî hişk bi kar aniye. Lê ev uslûba hişk, ji kesan zêdetir li dijî hin fikir û ramanên şaş û çewt e.

Yanî ev uslûb ji kafir û mulhîdan zêdetir li dijî wan fikirên kufrê û nêrînên mulhîdane ye ku ew temsîl dikin û heta qiyametê jî dê berdewam bikin.

Me ev ders ji Qur'anê girtiye. Ji ber vê yekê, nayê fikirîn ku em bi awayekî din hereket bikin. Divê em bi awayekî din hereket nekin.

Di ayeta ku me di destpêka hutbeya xwe de xwend, Allah (celle celâluhu) ji Hz. Mûsa (aleyhisselam) re derbarê Fîrewn de dibêje: **"Bi gotinên nerm bi wî re biaxive, dibe ku ew bifikire…"**

Li vir xaleke girîng balê dikişîne. Her çiqas kesê ku mirov pê re diaxive Fîrewn be jî, yê ku bi salan zulm li qewmê xwe kiriye, Qur'anê fikirîn û ji Xwedê tirsînê bi **'qewlê leyyin'**, yanî bi axaftina nerm ve girêdaye.

Eger em vê yekê ji aliyê maneya wê ya berevajî ve binirxînin, em dikarin vê maneyê jê derxin: **"Eger hûn bi hişkî li ser wan biçin, ew ne difikirin û ne jî xewfa Xwedê di dilê wan de çêdibe."**

Ji ber vê yekê, kesê ku em pê re diaxivin kî dibe bila bibe, ji bo ku em bikarin tiştekî jê re rave bikin, nermî û tolerans şertên bingehîn in ku em nikarin ji wan bêpar bimînin.

Divê em bi îman, azm, biryardarî û hêviyê tijî bin û bi vî awayî hereket bikin. Her wiha divê em hêviyê bidin hemû însaniyetê.

Divê her kar bi awayekî rast û bi dayîna heqê wî bê kirin. Divê em li esbaban riayet bikin. Piştî wê jî divê em berê xwe bidin Xwedayê ku esbaban diafirîne û bi dua û lava gelekî jê bixwazin.

Di encamê de, divê em serkeftinên ku bi dest dixin ji xwe nizanibin, lê ji Xwedê bizanin ku her tiştî bi lutfê xwe dide.

Erê, bi qîrîn û hawarkirinê, bi zor û zordarî û hêrsê, mumkin nîne ku em tiştekî ji kesî re rave bikin, nemaze ku em bidin qebûlkirin.

Dibe ku di demekê de bi karanîna zorê rê û rêbazek bûbe. Lê demê êdî ew rêbaz ji holê rakiriye. Êdî prensîba **"Mirovên medenî bi îqnakirinê tên qenaetkirin, ne bi zorê"** serdest e.

Divê mirovên muhabbetê yên îro bigihîjin wê astê ku me hewl da çarçoveya wê diyar bikin. Divê ew di vê mijarê de gelekî pratîk bikin û şareza bibin.

Îro tiştê ku dinya herî zêde pêdiviya wê pê heye, nefesên jiyanbexş ên qehremanên muhabbetê ne.

Di encamê de, divê ev yek bê zanîn ku kesên dixwazin ji însaniyetê re feyde bikin, divê bi halekî nerm, bi hereket û reftareke nerm, bi dilekî nerm û bi gotinên nerm hereket bikin.

Kurteya Xutbeyê (Hutbenin Özeti)

Li Gorî Rûhê Demê Xizmet Kirin

اِذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۝ فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ

“Herin cem Fîrewn. Lewra ew ji hedê xwe derketiye. Bi gotinên şîrîn û nerm bi wî re biaxivin. Dibe ku ew were ser hişê xwe, an jî bitirse.” (Tâhâ, 20/43-44)

Birayên min ên mûmin ên hêja!

Mijara hutbeya me ya îro **“Li Gorî Rûhê Demê Xizmet Kirin**” e.

Di dinyaya ku em tê de dijîn, şert û mercên civakî, siyasî û aborî guherîne. Ji ber vê yekê, divê em jî di xizmetên dînî de li gorî şert û mercên vê demê hereket bikin.

“Şûrê maddî êdî di nav qalikê xwe de ye. Mirovên medenî bi îqnakirinê tên qenaetkirin, ne bi zorê.”

Ji ber vê yekê, divê em di xizmetên xwe de bi diyalog, delîl, hikmet û hezkirinê hereket bikin. Divê em bi hal û hereketên xwe ji mirovan re bibin nimûne.

Sê dijminên me yên herî mezin cehalet, feqîrî û îftîraq in. Divê em bi ilm, xebat û yekîtiyê li dijî wan têbikoşin. Bi taybetî perwerdehî di vê demê de gelekî girîng e.

Birayên min ên hêja!

Qur’ana Kerîm dibêje:

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ

“Di dîn de zor û mecbûrî tune ye. Rêya rast ji rêya şaş êdî eşkere bûye.” (Beqere, 2/256)

Em bawer dikin ku eger em ji her cure zor û zordarî û radîkalîzmê dûr bimînin, bi perwerdehî, diyalog û hezkirinê dikarin pirsgirêkên ku mirov wan bêçareser dibîne jî çareser bikin.

Dema ku em li jiyana Resûlê Xwedê (sallallahu aleyhi ve sellem) dinêrin, em dibînin ku wî li hemberî Ebû Cehil jî helwesta xwe neguherandiye. Ji ber vê yekê, divê em jî her dem edeb, nezaket û nermiyê biparêzin.

Allah (celle celâluhu) ji Hz. Mûsa (aleyhisselam) re dibêje ku bi Fîrewn re bi gotinên nerm biaxive. Her çiqas Fîrewn zalimekî mezin bû jî, Xwedê fermana axaftina nerm kiriye. Ev ji bo me dersekî gelekî girîng e.

Divê em bi îman, azm û hêviyê tijî bin. Em bi hemû hêza xwe bixebitin, li esbaban riayet bikin û bi dua û lava berê xwe bidin Xwedê. Serkeftinên ku bi dest dixin jî divê em ji xwe nizanibin, lê ji Xwedê bizanin.

Birayên min ên hêja!

Bi qîrîn, hawarkirin, zor û zordariyê mumkin nîne ku em tiştekî bidin kesî qebûlkirin. Îro dinya herî zêde pêdiviya wê bi hezkirin, nermî û diyalogê heye.

Di encamê de, divê ev yek bê zanîn ku kesên dixwazin ji însaniyetê re feyde bikin, divê bi halekî nerm, bi hereket û reftareke nerm, bi dilekî nerm û bi gotinên nerm hereket bikin.